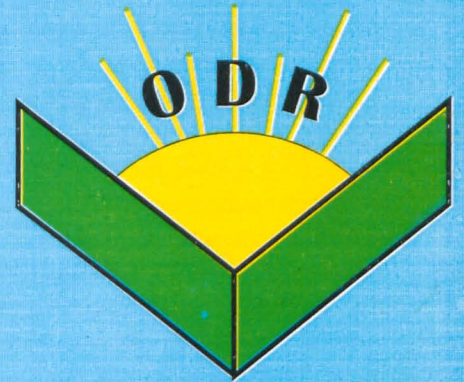

GRUDZIEŃ 12(100)1996

ISSN 1233-8494

1-12/1996 br. 11 (89-100)

Doradztwo Rolnicze

CENA 50gr(5000zł)

W GRABANOWIE

JUŻ ZIMA

PORADY PSZCZELARSKIE.

Grudzień jest miesiącem większych opadów śniegu. Pokrywający mostki wylotowe śnieg nie utrudnia wentylacji do czasu, kiedy zamieni się w lód i wtedy koniecznie należy go usunąć. Trzeba pamiętać o tym, aby nie niepokoić rodzin pszczelich podczas przymrozków. W czasie mrozu reakcja podrażnionych pszczół jest silna i może trwać nawet do 8 godzin, powodując wzrost temperatury kłębu oraz jego rozluźnienie. W następstwie tego zwiększa się spożycie pokarmu i pogarsza dalszy ciąg zimowli. Problemem pasiek zazimowanych w pobliżu parków czy lasów mogą być ptaki. Sikorki siadają na desce wylotowej i stukając w ścianę ula wywabiają pojedyncze pszczoły, mogą je również łapać podczas pierwszego oblotu. Pszczelarz może temu zaradzić przez dokarmianie ptaków z dala od pasieki już od pierwszych przymrozków, aż do końca zimowli. Aby zabezpieczyć wylot przed dostępem ptaków stosuje się ruchome mostki, aby po odwróceniu tworzyły nad wylotem okap. W przypadku stałego umocowania wylotu można umieścić wzdłuż wylotka pod ukosem listewkę lub pasek blachy. Oprócz utrudnienia dostępu ptakom zabezpieczy to kłęb przed podmuchami mroźnego wiatru. Rzadkim przypadkiem w pasiece może być uszkodzenie ula przez dzięcioły. Stosowanie nowoczesnych rozwiązań w budownictwie pasiecznym umożliwia wymianę uszkodzonej ściany korpusu bez potrzeby przesiedlania rodziny pszczelej do całkowicie nowego ula. W celu zapobieżenia uszkodzeniu gniazda przez myszy można na powalce postawić naczynko z trutką. Pozostawiona na zimę

mysz niszczy plastry i maty, a niepokojąc rodzinę pszczelą może doprowadzić do jej osypania. Przemiana materii prawidłowo zimujących pszczół jest spowolniona. Dobo-we spożycie pokarmu w grudniu kształtuje się na poziomie około 25g. Na tak niewielkie zużycie zapasu pozwala wzrost stężenia dwutlenku węgla w gnieździe. Może ono sięgnąć nawet 8-11%. Zwykle stężenie CO₂ w silnej rodzinie wynosi ok. 2,0-2,5%, a w słabej ok. 1%. Jest to jedna z wielu przyczyn lepszej zimowli silnych rodzin. Oprócz spowolnienia przemiany materii zimujących pszczół, CO₂ zapobiega krystalizacji miodu.

Często wiejące w grudniu, mroźne wiatry są szczególnie groźne dla pszczół zimujących w niskich gniazdach, np. na jednym korpusie ula wielkopolskiego. Dużego znaczenia nabiera wtedy osłonięcie pasieczyska. Najlepszą osłoną są żywopłoty, krzewy i drzewa. W razie konieczności można stawić płoty ze szczelnie zbitych desek, lecz należy się liczyć z możliwością powstania zasp i zasypania uli. Staje się to groźne podczas odwilży, gdyż topniejący śnieg może zawilgocić gniazdo zimującej rodziny.

Powyższe czynniki nabierają większego znaczenia jeśli weźmiemy pod uwagę warrozę. Kiedy nie było tej choroby, pomimo ostrzejszych zim i ograniczonych zabiegów pszczelarza, rodziny pszczele zimowały dużo lepiej i łatwiej dochodziły do siły na wiosnę.

Opracowali: Krzysztof Osielski
Marian Kałabun

Ogłoszenia

PANASIUK ZBIGNIEW zam. Zahajki 42 gm. Drelów tel.720-293

OPTYMUS - używane maszyny rolnicze z Niemiec w ciągłej sprzedaży: Kombajny zbożowe, kombajny ziemniaczane, prasy wysokiego zgniotu, przyczepy zbierające, orkany do kukurydzy, traktory, siewniki, inne - pełen asortyment na zamówienie. Zapewniamy części + serwis

NIEDŹWIEDŹ TADEUSZ zam. Bokinka Królewska, tel. 262 Tuczna

Sprzedam: wał korbowy, używany do ciągnika C-360

CHOMIUK ROMAN zam. Derewiczna nr 100 tel. 535-260 gm. Komarówka Podl.

Sprzedam przyczepę produkcji POM - Bezwola. Stan przy-czepy dobry. Cena do uzgodnienia.

SUDEWICZ JAN zam. Olszyn 55 tel. Rokitno 63

Sprzedam opony z dentkami 15 x 900 szt. szt. 2 czternasto-półcienne

KAMIŃSKI JANUSZ zam. Rudnik 32 gm. Łosice

Sprzedam kombajn Bizon rok produkcji 1976, cena do uzgodnienia

HAWRYLUK ZDZISŁAW zam. Bezwola ul. Górne 33, tel. Wołyń 35-30-365

Sprzedam: żyto i słomę żytnią, duże ilości, ziemniaki jadalne ok. 50 t.

KUCZYŃSKI CZESŁAW zam. Matiaszówka 48 gm. Tuczna

Tanio sprzedam: snopowiązałkę WC-5 w dobrym stanie

NOWICKI WOJCIECH zam. Klukowszczyzna 21-542 Leśna Podlaska tel. (0-57) 41-61-10 wew. 352

Sprzedam kombajn ziemniaczany "Anna" w bardzo dobrym stanie

MARCINIUK ZYGMUNT - zam. Zakrze 23 tel. 57-10-12
sprzedam: wiązałkę WC-5, młocarnię Warmiankę z prasą Kuna - stan dobry

•
BŁOŃSKI ADAM - zam. Biernaty Średnie 42/2 tel. 57-10-73
sprzedam ciągnik MF - 255 rok produkcji 1986 z kabiną -
stan b. dobry

•
MIKOŁAJCZUK TADEUSZ zam. Biernaty St. - tel. 57-10-33
sprzedam lubin Emir 1,5 t

•
P.W.PAR - AGRO S.C. 21-200 Parczew ul. Piwonia 50 tel.
54-11-22 w budynku przychodni dla zwierząt - czynny całą
dobę

DEALER FIRMY POZBAC PPP S.A. POZNAŃ
oferuje w cenach fabrycznych:

- premiksy
- mieszanki mineralno-witaminowe
- superkoncentraty - T, G, L
- mieszanki pełnoporcjowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu
- mączki mięsne
- śruta sojowa
- śruta rzepakowa

•
ZALEWSKI SŁAWOMIR zam. Konstanyńów tel. 41-41-
10 wew. 179 po 16

Sprzedam ciągnik Ursus 2812 - rok produkcji 1993, stan
bardzo dobry

•
MIKICIUK RYSZARD zam. Wołyń ul. Suchowska 46
tel. 52-44-10 wew. 204

Sprzedam snopowiązałkę, młocarnię WC-4. Stan bardzo
dobry

•
TROŚCIAŃCZYK LECH zam. Wołyń ul. Ogrody 1 tel.
52-44-10 wew. 210

Sprzedam prasę wysokiego zgniotu - kostkującą. Stan bar-
dzo dobry

•
MATYSIEWICZ ANDRZEJ zam. Bezwola ul. Stara Wieś
40 a tel. 52-44-10 wew. 382

Sprzedam siano prasowane ok. 15 t

Gdzie to schować

Zaczyna się okres zimowy zastanawiamy się gdzie schować niewykorzystane preparaty chemiczne. Radzę raz zrobić z tym problemem porządek stosując się do następujących zaleceń.

Środki ochrony roślin należy przechowywać w wydzielonych pomieszczeniach i oznakowanych napisami "Środki ochrony roślin" "Wstęp Wzbroniony". Pomieszczenia na środki ochrony roślin powinny znajdować się poza budynkiem mieszkalnym i inwentarskim spichlerzem, stodołą. Powinno być zamykane na klucz (nie mogą mieć tam wstępu osoby niepowołane, zwłaszcza dzieci). Temperatura w takim pomieszczeniu nie powinna spadać poniżej 0°C i nie powinno być podgrzewane. W pomieszczeniu

takim nie można przechowywać niczego poza pestycydami, opakowaniami po nich, wiadrami, mieszałkami, miarkami wykorzystywanymi podczas pracy z pestycydami oraz odzieżą ochronną. Pestycydy trzeba przechowywać w oryginalnych, szczelnie zamkniętych, opatrzonych czytelną etykietą opakowaniach. Uszkodzone opakowanie natychmiast zastąpić nowym, ale pamiętać, aby je oznakować. Jeśli środki ochrony roślin stosujesz w niewielkiej ilości, na ich przechowywanie możesz przeznaczyć oddzielną zamykaną na klucz, skrzynię lub szafę.

Chilczuk Krzysztof

Zabezpieczenie opryskiwacza na zimę.

Jesienią kończymy prace polowe konserwujemy sprzęt rolniczy, nie zapomnijmy o opryskiwaczu. Przypomnę jakie czynności konserwacyjne trzeba wykonywać:

- Wymiana oleju w pompie co 100 godzin pracy opryskiwacza, należy też pamiętać o uzupełnianiu stanu oleju między wymianami.
- Uzupełniać ubytki środków konserwujących na częściach metalowych opryskiwacza (Szczególnie ważne jest to gdy wykonuje się opryski rozpuszczonym mocznikiem, Roztworem saletrano-mocznikowym lub innymi nawozami.)
- Przed rozpoczęciem pracy należy sprawdzić czystość filtra ssawnego i tłocznego (ważne przy pracy preparatami zawiesinowymi lub brudną wodą.)

- Zawsze po pracy należy płukać zbiornik i myć opryskiwacz.
- Smarować wszystkie punkty smarowania zgodnie z instrukcją.
- Po zakończeniu sezonu pracy opryskiwacz należy starannie umyć oraz spuścić wodę ze zbiornika, pompy i całego układu ciśnieniowego.
- Na okres zimowy wymontować rozpylacze i filtry indywidualne.
- Przechowywać opryskiwacz w suchym i zadaszonym pomieszczeniu.

ZDR Parczew
mgr.inż Kozak Stanisław

Jakość zarejestrowanych odmian pszenicy.

W ostatnich latach w kraju zwiększa się obszar uprawy pszenicy. Pszenica ozima uprawiana jest na powierzchni (1,7- 1,8 mln ha), natomiast jara zajmuje obszar 0,6- 0,7 mln ha.

Do niedawna w kraju interesowano się przede wszystkim uprawą odmian najplenniejszych, często o złej jakości technologicznej (głównie wypiekowej). Zboża przeznaczone na przemiał powinny spełniać odpowiednie kryteria jakościowe stawiane przez przemysł przetwórczy. Szczególne znaczenie odgrywać tu będzie dobór do uprawy właściwych odmian. W Polsce zarejestrowanych jest obecnie 23 odmian pszenicy ozimej i 12 odmian pszenicy jarej. W bieżącym roku skreślono z Rejestru odmiany ozime (Oda, Olma, Lama) oraz dwie jare (Jota, Hera), natomiast wprowadzono do Rejestru odmiany ozime (Zorza, Izolda) i trzy odmiany jare (Torka, Jasna, Santa). Odmiany nowe odznaczają się lepszą plennością jak również lepszą wartością wypiekową.

Zakłady Zbożowe (PZZ, przemysł młynarski oraz piekarnictwo) poszukają ziarna o dobrej wartości wypiekowej. Przyjmowanie do Rejestru i utrzymywanie w nim odmian również o gorszej wartości wypiekowej wynika z faktu, że produkcja pszenicy w kraju wynosi ok. 9 mln. ton. Na potrzeby piekarnictwa zużywana jest połowa tej masy ziarna, reszta przeznaczana jest na cele głównie paszowe. W naszych warunkach klimatycznych występuje odwrotna zależność między plennością odmiany a jakością wypiekową ziarna. Odmiany o gorszej lub wręcz złej wartości wypiekowej plonują na ogół lepiej niż odmiany o wysokiej jakości i z tego względu bywają też bardziej popularne w uprawie. Zależność taka jest szczególnie widoczna w pszenicy ozimej, gdzie różnica między najplenniejszymi odmianami a najlepszą pod względem wartości technologicznej Begrą stale się powiększa i wynosi już ponad 17% średniego plonu. W pszenicy ozimej jest mniejsze zróżnicowanie zarówno pod względem plonowania jak i jakości wypiekowej. Cecha jakości wypiekowej wyraźnie różnicuje formę ozimą i jarą, a także odmiany pszenicy jarej jak i ozimej. Mąka pszenna uzyskana z ziarna pszenicy jarej ma zazwyczaj lepszą jakość wypiekową niż mąka z odmian pszenicy ozimej. Decyduje o tym wyższa zawartość białka w ziarnie, lepsze właściwości fizyko-chemiczne, a także dobór odmian pszenicy jarej zalecanych do uprawy składający się z odmian o lepszej wartości wypiekowej. W uprawie i przetwórstwie większe znaczenie ma jednak forma ozima pszenicy, ponieważ powierzchnia jej uprawy jest dwu i półkrotnie większa. Do oceny wartości wypiekowej stosuje się dziewięciopniową skalę, wyższa wartość punktu wskazuje na lepszą jakość odmiany. Większość zarejestrowanych odmian jarych ma wartość wypiekową lepszą niż średnia i stanowią dużą wartość dla przemysłu młynarskiego i piekarskiego (ocena w skali 9- stopniowej równa lub wyższa 5,5⁰). natomiast w formie ozimej-zaledwie piąta część odmian. Wśród odmian pszenicy ozimej dobrą wartością wypiekową cechują się dwie mało rozpowszechnione odmiany:

Begra (zarejestrowana w 1978 r.) i Panda (zarejestrowana w 1992 r.). Nowa odmiana pszenicy ozimej- Sakwa w ocenie wartości wypiekowej przewyższa odmianę Almari, plonując na jej poziomie. Korzystnie pod względem jakości wypada również odmiana Kobra, która odznacza się się bardzo dobrymi parametrami wymielności jak również dobrą plennością.

Duże zróżnicowanie odmian pszenicy ozimej występuje zarówno w cechach rolniczych jak i jakościowych oraz technologicznych.

Do cech rolniczych różnicujących odmiany pszenicy ozimej należy: mrozodporność, wzrost roślin, odporność na porastanie a także odporność na wyleganie i choroby oraz wymagania środowiskowe. Cechy te odgrywają istotną rolę przy dobieraniu odmian do uprawy zarówno w określonych rejonach kraju jak i poszczególnych gospodarstwach. Mniejsze na ogół różnice dzielą odmiany pszenicy jarej. Grupę najlepszą pod względem jakości wśród odmian pszenicy jarej tworzą dwie odmiany: Sigma (wartość wypiekowa dobra do bardzo dobrej) i nowa odmiana zarejestrowana w bieżącym roku - Torka (wartość wypiekowa bardzo dobra). Zróżnicowanie odmian pszenicy jarej jest mniejsze, zarówno pod względem plonowania jak i jakości wypiekowej. W ostatnich latach zaznacza się wzrost w rozmnożeniach nasiennych odmian o lepszej wartości wypiekowej. Jednak są to głównie odmiany plenne o średniej wartości wypiekowej, natomiast udział odmian o dobrej i bardzo dobrej jakości mają wciąż mały z powodu gorszej jakości.

Odmiany pszenicy znajdujące się w Rejestrze Odmian mają następującą wartość wypiekową w skali 9⁰: (ocena ze zbiorów 91-94).

Pszenica ozima

Begra - 7 ⁰	Almari - 4,5 ⁰	Maltanka - 2,5
Panda - 6,5 ⁰	Rosa - 4,5 ⁰	Wilga - 2,5
Kobra - 5,5 ⁰	Olcha - 4 ⁰	Alba - 2 ⁰
Mikon - 5,5 ⁰	Emika - 4 ⁰	Wilga - 2,5 ⁰
Juma - 5 ⁰	Elena - 3 ⁰	Zorza - 1,5 ⁰
Gama - 5 ⁰	Jawa - 3 ⁰	Jubilatka - 1,5 ⁰
Roma - 5 ⁰	Aleta - 2 ⁰	Kamila - 1,5 ⁰
Sakwa - 5*	Tercja - 2,5 ⁰	Izolda - 1 ^{0*}

Pszenica jara

Torka - 9 ^{0*}	Jasna - 6 ^{0**}
Sigma - 8 ⁰	Eta - 5,5 ⁰
Ismena - 7 ⁰	Henika - 5,5 ⁰
Igna - 7 ⁰	Santa - 5,5 ^{0**}
Banti - 6,5 ⁰	Alkora - 5,5 ⁰
Omega - 6 ⁰	Broma - 4 ⁰

Skala 9⁰ jednolita dla odmian ozimych i jarych; oceny:

9- bardzo dobra, 7- dobra, 5-średnia, 3-zła, 1- bardzo zła, *,** - ocena wstępna na podstawie jednorocznych lub dwuletnich badań.

Na podstawie konspektu dr L. Kaczyńskiego, COBORU w Słupie Wielkiej.

K. Kuresza

AGRONOM

JASIONKA 5 TEL./FAX 54-18-22

• HENDRIX TWOIM PARTNEREM W PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ

Jeżeli jesteś producentem zwierząt i jeżeli pragniesz produkować towar najwyższej jakości przy niskich nakładach i dzięki temu osiągać wyższe zyski, możesz tego dokonać we współpracy z firmą HENDRIX i jej agentami.

HENDRIX dostarcza Ci najwyższej jakości produkty paszowe wraz z serwisem zootechnicznym.

AGRONOM OFERUJE PAŃSTWU:

- prestarter
- superkoncentraty HENDRIX
- pasze pełnoporcjowe HENDRIX
- preparaty mlekozastępcze dla cieląt i prosiąt
- śruta sojowa i rzepakowa
- mączki zwierzęce
- premiksy
- otręby pszenne
- automaty paszowe i poidła
- mieszalniki i śrutowniki do pasz

TOWAR DOSTARCZAMY DO GOSPODARSTWA

SZUKAMY LOKALNYCH DYSTRYBUTORÓW

Punkty Sprzedarzy: FHZ AGRONOM JASIONKA 5 tel. 54-18-22

Zając Marianna - Walinna

Jędrzejkiewicz Stanisław - Wygnanów tel. Czemierniki 177

Ignatiuk Grażyna - Hanna tel. 91

Kukawski Kszysztof - Dąbrowica Mała tel. Piszczac 5231

MIESZALNIA PASZ

UNIPASZ

17-300 SIEMIATYCZE, ul. 11 LISTOPADA 184
tel. /fax (0 85) 55 26 96

O F E R U J E

PRODUCENTOM DROBIU, TRZODY CHLEWNEJ I BYDŁA

- ☞ Wysokiej jakości superkoncentraty, koncentraty i mieszanki pełnoporcjowe.
- ☞ Produkujemy pasze sypkie i granulowane, workowane i luzem.
- ☞ Nasze mieszanki charakteryzują się doskonałym zbilansowaniem wartości energetycznej i pokarmowej.
- ☞ W mieszankach pełnoporcjowych zastosowane są aminokwasy syntetyczne, enzymy paszowe, doskonałej jakości tłuszcze roślinne i zwierzęce.
- ☞ Pasze przed wprowadzeniem do produkcji testowane są na własnych fermach tuczu trzody chlewnej i drobiu.
- ☞ Pasze dostarczamy własnym transportem.

Zapraszamy do współpracy.

Zapalenie wymienia a komórki somatyczne jako miara zdrowotności wymienia i jakości mleka.

Zapalenie wymienia o klinicznym przebiegu zna każdy rolnik. Jednak o wiele częściej występuje bezobjawowa (podkliniczna) postać mastitis. Obie postaci zapalenia: podkliniczną i kliniczną można odróżnić od siebie na podstawie charakterystycznych objawów. Podkliniczna postać przebiega bez widocznych objawów a najważniejsze symptomy to - podwyższona zawartość komórek somatycznych w mleku oraz występowanie zarazków chorobotwórczych w wymieniu. Chorobę tę stwierdza się jedynie na podstawie badania próbek mleka na zawartość komórek somatycznych i obecność drobnoustrojów. Nie rozpoznanie choroby jest zagrożeniem dla zdrowia wymion w całym stadzie. Postać podkliniczna może się rozwinąć w kliniczną, chociaż w niektórych przypadkach możliwe jest samoistne wyzdrowienie podklinicznych stanów zapalnych.

Kliniczne stany zapalne widoczne są gołym okiem. Im wcześniej zastosuje się środki lecznicze, tym większa jest szansa na wyleczenie. Przy ostrym zapaleniu wymienia stwierdza się wyraźny obrzęk (nabrzmienie, opuchliznę), stwardnienia, zaczerwienienia, bolesność i rozgrzanie chorej ćwiartki. Produkcja mleka jest ograniczona i czasami ustaje całkowicie. Wyciśnięta ze strzyka substancja może przybierać wygląd wodnisty, krwawy, surowiczny, śluzowaty, ropny bądź "brejowaty". Natomiast kolor mleka może być żółty, szary lub brązowo-czerwony. Najczęściej podczas przebiegu choroby dochodzi do trwałych uszkodzeń wymienia i jednocześnie prowadzi do całkowitego lub częściowego załamania wydajności mlecznej. Bywa również chroniczne zapalenie wymienia, które utrzymuje się długo. Często w mleku zauważone są drobne kłaczkę, niewielkie skrzepy i przy lekko niebieskim zabarwieniu jego wodnisty charakter. Może również przybierać ropny, śluzowaty i gęstniały wygład.

Zawartość komórek somatycznych jest bardzo czułym miernikiem zdrowotności wymienia oraz jakości mleka.

Podwyższona wartość sygnalizuje chorobę wymienia, obniżoną wydajność, zmieniony skład mleka a nawet niższą cenę mleka. Normalna liczba komórek somatycznych to około 100.000 /ml. Normalna liczba komórek somatycznych, na którą w większości składają się przestarzałe i uszkodzone komórki nabłonka oraz leukocyty nie jest zawsze jednakowa i ulega indywidualnym wahaniom. Wahanie to sięga nawet do 200 tys. komórek somatycznych w 1 ml. Z tego też powodu trudno jest rozdzielić stan zdrowy od chorego. Liczba ta wzrasta jeżeli wymię podlega szkodliwemu działaniu zewnętrznemu jak zimno, stłuczenia, nieprawidłowy dój, uderzenie lub chore. Im silniej zaatakowane są ćwiartki wymienia, tym wyższa jest zawartość komórek somatycznych - jest to wskaźnik zaburzeń wymienia. Liczbę komórek somatycznych można mierzyć i badać w mleku pochodzącym z konkretnej ćwiartki wymienia, od pojedynczej krowy lub od całego stada. W okresie wytwarzania siary oraz u krów na krótko przed zasuszeniem (wydajność mleczna 2 l/dzień lub dojone tylko raz) obserwuje się podwyższoną zawartość komórek somatycznych, co nie musi być związane ze zmianami chorobowymi.

Im wyższa jest zawartość komórek somatycznych, tym mniejsza jest wydajność chorej ćwiartki, a tym samym straty w produkcji mleka. Mleko skupowane nie może mieć więcej niż 400.000 komórek/ml. Aby mleko uzyskało wymagane ilości komórek somatycznych należy nie odstawiać mleka od:

1. krów z rozpoczynającym się zapaleniem wymienia
2. mleka wyraźnie zmienionego
3. pochodzącego z nabrzmiętych ćwiartek
4. od krów starszych pod koniec okresu laktacji
5. od krów dojonych tylko raz dziennie
6. od krów które jeszcze wytwarzają siarę.

A. Strącicka.

Ogłoszenia

●
HARASIMIUK ANDRZEJ zam. Dobryń Duży 109,
gm. Zalesie

Sprzedam kombajn zbożowy Clas z prasą i siewkarnią lub zamienię na prasę wysokiego zgniota

●
OSRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W GRABANOWIE planuje zorganizowanie w I
kwartale 1997 roku szkoleń dla osób:

- kupujących środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności

- stosujących środki ochrony roślin na plantacjach towarowych

Konieczność uczestniczenia w tego rodzaju szkoleniach wynika z Ustawy z dnia 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych.

Koszt szkolenia, przy odpowiedniej frekwencji i bezpłatnej sali, został skalkulowany na 15 zł.

Zainteresowanych rolników, kierowników jednostek usługowych i gospodarstw wielkoobszarowych prosimy o pisemne zgłaszanie udziału w w/w szkoleniach na adres ODR Grabanów, 21- 500 Biała Podlaska.

Jeśli pragniesz osiągnąć sukces, zrób to z nami !

Czołowy producent dodatków witaminowo-mineralnych do pasz

poleca Państwu

- **Polfamixy[®]** zalecane do uzupełniania pasz gospodarskich i wytwarzania pasz pełnoporcjowych dla wszystkich gatunków zwierząt

- **Koncentraty paszowe**

Renoma naszej Spółki jest gwarancją wysokiej jakości produktów oraz sprawnego i doświadczonego serwisu zootechnicznego.

Producent: Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.
Wytwórnia Premiksów, 99-300 Kutno, ul. Skłęczkowska 16
Dział Marketingu tel./fax (0-24) 53-08-31,
Dział Sprzedaży tel./fax (0-24) 54-75-56

Najbliższa hurtownia: „CENTROWET” Sp. z o.o. ul. Zwycięstwa 26 b, 15-950 Białystok, tel. (0-85) 511-207

ZAKŁADY CHEMICZNE „POLICE” S.A.

72-010 POLICE, UL. KUZNICKA 1

**POLIMAP
NP**

**POLIFOSKA
NPK**

**POLIDAP
NP**

**MOCZNIK
N**

**POLIMAG
NPKMg**

NASZ NAWÓZ - TWÓJ ZYSK

telex 425367 po pl tel. (091) 17 43 03, 17 11 44 fax (48-91) 173 603

Podstawowe zasady odchowu prosiąt.

Oplacalność produkcji żywca wieprzowego zależy przede wszystkim od ilości prosiąt uzyskiwanych od lochy w ciągu roku i od długości okresu pomiędzy poszczególnymi miotami. Ilość prosiąt w miocie wynika w znacznym stopniu z wartości genetycznej lochy jak i z pozycji z jakiej występuje w zastosowanym krzyżowaniu towarowym. Dążeniem każdego producenta jest uzyskanie zdrowych, żywotnych prosiąt, które łatwo się odchowują. Należy sobie uświadomić, że powodzenie w odchowie zależy w dużym stopniu od rolnika. Istotnym elementem w tym postępowaniu jest właściwe utrzymanie i pielęgnacja loch. Lochy powinny być racjonalnie żywione wartościowymi paszami i utrzymane w należytej kondycji hodowlanej. Niewłaściwe jest stosowanie w ich żywieniu pasz i koncentratów przeznaczonych dla tuczników tj. zawierających stymulatory wzrostu. Istotne jest też wykonanie odpowiednich szczepień loch przed porodem, gdyż pozwalają one między innymi zmniejszyć ryzyko wystąpienia biegunek oraz podnieść żywotność prosiąt, sprzyjającą prawidłowemu odchowaniu i wcześniejszemu odsadzaniu. Po urodzeniu należy przestrzegać kilku zasad, które w odchowie mają decydujące znaczenie. Należą do nich:

- *odpowiednia temperatura otoczenia*
- *przestrzeganie terminów podawania preparatów żelazowych*
- *wczesne dokarmianie prosiąt odpowiednimi paszami*
- *stały dostęp do świeżej i czystej wody o odpowiedniej temperaturze*
- *właściwy termin odsadzania*

W pierwszych dniach życia prosiętom należy zapewnić temperaturę 28 - 30°C. W zbyt niskiej temperaturze prosięta bardzo szybko się ochładzają, stają się mniej ruchliwe i wtedy łatwo może dojść do przygniecia. Utrzymanie odpowiedniej temperatury w części kojca przeznaczonej dla prosiąt umożliwi promiennik. Wysokość zawieszenia promiennika zależy od temperatury jaką chcemy prosiętom zapewnić. Ważne jest również podanie w pierwszych dniach życia prosiąt preparatów zawierających żelazo, które zapobiegają wystąpieniu niedokrwistości. Podanie

tych preparatów jest konieczne, gdyż prosięta rodzą się z niewielkim zapasem żelaza w organizmie, ale zapas ten szybko się wyczerpuje, a w mleku lochy występuje jego niedobór. Bardzo ważne jest też jak najwcześniejsze rozpoczęcie dokarmiania prosiąt. W wieku 3 - 4 tygodni życia mleko lochy nie może już całkowicie pokryć zapotrzebowania prosiąt na składniki pokarmowe. Głodne prosięta szukając pokarmu mogą wyjadać paszę z koryta lochy, w wyniku czego możliwe jest wystąpienie u nich schorzeń przewodu pokarmowego. Pierwszą podawaną paszą jest mieszanka pełnoporcjowa Prestarter, którą podaje się od drugiego tygodnia życia do woli. Przeciętnie na okres odchowu prosięcia potrzeba 5 kg Prestarteru. W czasie odchowu prosięta powinny mieć ciągły dostęp do świeżej i czystej wody. Bardzo ważny jest też moment odsadzania prosiąt. Polega on na przeniesieniu lochy do innego kojca, a pozostawieniu prosiąt w kojcu w którym się wychowywały jeszcze przez pewien okres czasu. Pozwala to prosiętom na łatwiejsze przezwycięzenie stresu, który przeżywają. Brak matki i jej mleka prowadzi w tym okresie do nadmiernego pobierania paszy, a to może spowodować wystąpienie choroby obrzękowej. Aby temu zapobiec należy unikać zmiany paszy w okresie odsadzania, a przez kilka dni po odłączeniu od lochy dokładnie racjonować podawaną paszę. W Polsce odsadza się prosięta w wieku 6 tygodni. W krajach zachodniej Europy odsadzanie przeprowadza się w wieku już 3 tygodni. Jest to możliwe dzięki wprowadzeniu do dokarmiania prosiąt już od 1 tygodnia życia mieszanki Wczesny Prestarter, która przyciąga prosięta i pozwala im na łatwiejsze przyzwyczajenie się do pobierania paszy stałej. Próby z wcześniejszym odsadzaniem podejmowane są już w Polsce. Skrócenie okresu odchowu do 3 tygodni pozwoliłoby na uzyskanie większej ilości prosiąt od lochy w ciągu roku, a tym samym na poprawę oplacalności tuczu.

Czesława Mirczewska

Higiena pomieszczeń inwentarskich.

Zwierzęta gospodarskie w naszych warunkach klimatycznych spędzają połowę swego życia w pomieszczeniach zamkniętych. Wobec tego pomieszczenia w których przebywają muszą w maksymalnym stopniu zaspakajać potrzeby bytowania i efektywności produkcji. Utrzymaniu czystości w zagrodzie i pomieszczeniach jest najlepszym zabezpieczeniem zwierząt przed chorobami. Ponadto w czystych oborach, stajniach, chlewniach, owczarniach, kurnikach itp. przy tej samej ilości paszy produkcja jest

większa. Przez to osiągamy znaczną poprawę oplacalności chowu. Często jednak spotykamy pomieszczenia inwentarskie wadliwie wykonane. Najczęściej spotykanymi wadami jest: ciasnota, brak kanalizacji, nadmierna wilgotność, niska lub wysoka temperatura, niewłaściwa konstrukcja urządzeń i stanowisk, wykonanie budynków i urządzeń z niewłaściwych materiałów, zła lokalizacja. Oczyszczanie - pomieszczeń przeprowadza się poprzez omiotanie i oskrabywanie z brudu oraz mycie i szorowanie

ścian, sufitu, koryt, poidel, drabin, sprzętu do pielęgnacji zwierząt. Aby uniknąć rozprzestrzenienia znajdujących się tam zarazków, a często i pasożytów. Nawóz wywozi się w jedno miejsce układając w pryzmę lub na pole. W razie stwierdzenia w gospodarstwie jednej z groźnych chorób zaraźliwych należy przestrzegać poleceń służby weterynaryjnej. Podstawowe środki ostrożności przed zabiegami oczyszczania i odkażania to:

- *usunąć zwierzęta z pomieszczeń*
- *podczas zabiegów używać odzieży ochronnej*
- *pomieszczenia są zdatne do użytku po wyschnięciu i zneutralizowaniu wodą odkażonych powierzchni.*

Odkażanie-dezynfekcja ma na celu zniszczenie drobnoustrojów oraz pasożytów i ich postaci rozwojowych poza organizmem zwierząt.

W ostatnich latach ze względu na łatwość wykonywania powszechnie używa się chemicznych środków odkażających, które stosuje się w postaci roztworów wodnych. W wyborze środka koniecznie należy zasięgnąć porady w lecznicy weterynaryjnej.

Dezynsekcja - to walka z owadami i innymi pasożytami zewnętrznymi, polega ona na niszczeniu form dorosłych i larwalnych.

Przeprowadzanie okresowych i bieżących zabiegów zootechnicznych w pomieszczeniach inwentarskich od wiosny do jesieni należy przyjąć jako zasadę racjonalnego chowu zwierząt. Zapewniając zwierzętom dobre warunki zootechniczne i żywieniowe można osiągnąć większą produktywność i zdrowotność utrzymywanych zwierząt.

Bożena Siergiej

Magnez - pierwiastek życia

Magnez jest niezbędnym składnikiem pokarmowym roślin, zwierząt i ludzi. W tej kolejności odbywa się obieg magnezu w przyrodzie i niedobory magnezu u roślin powodują niedostateczne zaopatrzenie w ten składnik zwierząt, a następnie ludzi.

Głównym źródłem magnezu dla człowieka są produkty roślinne i zwierzęce. Dobbwe zapotrzebowanie na ten składnik wynosi 300-500 mg Mg(magnezu), a wykorzystanie magnezu z produktów spożywczych wynosi 30-40 % . Zwiększone zapotrzebowanie na magnez występuje u osób pracujących fizycznie, u sportowców, u kobiet w ciąży i u osób chorych. Niedobór magnezu powoduje występowanie drgawek, zwiększoną podatność na choroby nowotworowe i układu krwionośnego.

Najbardziej prawidłowym sposobem uzupełniania niedoborów magnezu jest spożywanie produktów roślinnych zawierających wystarczającą ilość tego składnika, a zatem zadaniem rolnictwa jest prawidłowe zaopatrzenie roślin uprawnych w magnez. Przeważająca część magnezu glebowego występuje w minerałach glebowych z których powstała gleba, ale ok. 5 % znajduje się w części organicznej gleby. Całkowita ilość magnezu w warstwie ornej wynosi 1500-5000 kg/ha, jednak z tej ilości przyswajalny magnez stanowi 0,5-3,0 % . Magnez przyswajalny występuje w glebie w formie jonowej i łatwo jest wymywany w głąb gleby. W porównaniu do zasobów innych makropierwiastków (wapń i potas), zasoby magnezu są 10-15 razy mniejsze i w związku z tym magnez jest łatwo wyczerpywany z gleb znajdujących się w intensywnej uprawie rolniczej, dążącej do wysokich plonów, które pobierają z gleby dużą masę składników.

Niedobór magnezu w glebie powoduje zahamowanie wytwarzania przez rośliny skrobi i cukrów, rośliny ozime łatwo wtedy wymarzają. Na zbożach niedobór magnezu widać w postaci marmurkowatości liści, a na roślinach

dwuliściennych na liściach pojawiają się jasne plamy o nieregularnym kształcie. Magnez pobierany jest przez rośliny w całym okresie ich wzrostu, jednak największa jego część zostaje pobrana w okresie najintensywniejszego tworzenia zielonej masy. Składnik ten nie jest przez rośliny pobierany w nadmiarze nawet po zastosowaniu dużych dawek magnezu. Całkowite pobranie magnezu przez rośliny jest zależne od ich gatunku i od wielkości plonu i tak na 1 tonę pszenicy (plon główny i uboczny) jest pobrane z gleby 5 kg MgO, na 1 tonę korzeni buraka cukrowego wraz z liśćmi jest pobrane 2,4 kg MgO (przy plonie 40t/ha jest to pobranie 96 kg MgO/ha).

Naturalnym sposobem uzupełniania zasobów magnezu jest regularne stosowanie obornika, który zawiera ok. 0,3 % MgO. Jednak ilości wnoszone z obornikiem nie wystarczą na intensywną produkcję, wobec tego niezbędne jest dodatkowe stosowanie magnezu w formie nawozów mineralnych. Wyróżniamy tu trzy podstawowe sposoby nawożenia:

- *doglebowe stosowanie magnezu w formie wapna magnezowego (co 4 lata po 1-2 t/ha), specjalne nawozy magnezowe (200-400 kg/ha co 2 lata).*
- *dodawanie magnezu w formie jego różnych związków do nawozów mineralnych np: saletra amonowa z magnezem (34% + 0,2%).*
- *dolistne stosowanie magnezu w formie oprysków roślin 5% wodnym roztworem siarczanu magnezowego. Jest to szczególnie polecany sposób na tych plantacjach gdzie zaobserwowano niedobór magnezu.*

Na podstawie broszury prof.dr hab. Romana Czuby "Magnez niezbędny składnik dla roślin, zwierząt i ludzi"

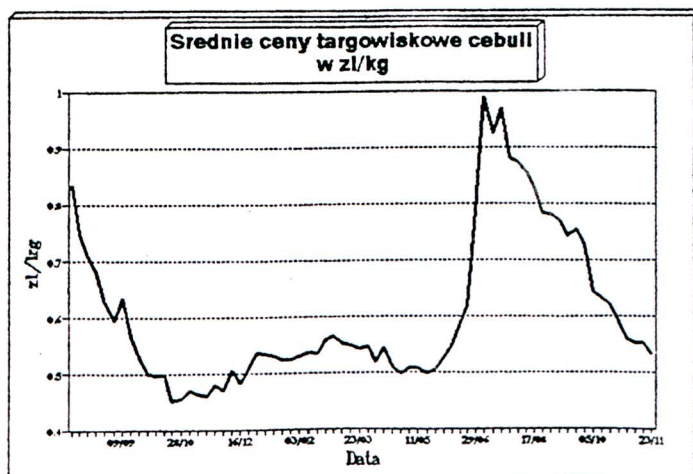
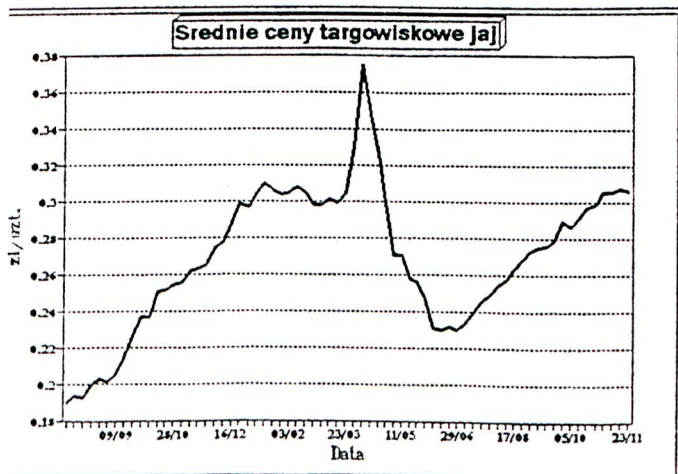
opracował: A. Matuszewski

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Departament Rynku Rolnego
 Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego
 w okresie od 18 - 23 listopada 1996r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ŻYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
	min	50	35	45	8	120	0,25	0,60	0,14
	max	80	60	70	40	280	0,45	1,50	0,80
	średnia	61,63	42,66	53,15	19,18	173,89	0,31	1,03	0,54
	najczęściej płacono	60	40	50	20	170	0,3	1	0,5
Biała Podlaska	Piszczac	60	36	45	7	170	0,30	0,60	0,40
Biała Podlaska	Miedzyrzec	60	38		10	180	0,30	0,70	0,40
Białystok	Siemiatycze	58	36		10	190	0,37	0,80	0,50
Białystok	Sokolka	57	38	48	8	220	0,30	0,80	0,50
Bielsko Biala	Oswiecim	60		60	20	200	0,32	1,00	0,50
Bielsko Biala	Zywiec	78	60	70		280	0,28	1,00	0,50
Bydgoszcz	Koronowo	60	40	52	20	150	0,30	1,00	0,40
Bydgoszcz	Tuchola	58	40	50	18	150			
Chelm	Chelm				15	190	0,32	0,80	0,60
Chelm	Krasnystaw	55				190	0,30	0,80	0,60
Czestochowa	Koniecpol	65	45	50	12	180	0,32	1,00	0,40
Czestochowa	Zarki	64	50	55	15	170	0,29	1,00	0,40
Elblag	Ometa	58		45	16	160	0,31	1,10	0,40
Elblag	Susz	50	38	45	15	125	0,30	1,00	0,50
Gdansk	Tczew	61			25	150	0,30	1,00	0,60
Gdansk	Wejherowo	63	42	57	27	150	0,29	1,25	0,55
Gorzow Wlkp.	Drezdenko	60	40	50	20	170	0,30	1,30	0,80
Gorzow Wlkp.	Gorzow Wlkp.	65		55	25	170	0,30	1,00	0,80
Jelenia Gora	Jelenia Gora	80	60	70	30	170	0,25	1,20	0,60
Jelenia Gora	Boleslawiec	60			20	160	0,26	1,10	0,60
Kalisz	Ostrzeszow	63	45	59	18	150	0,28	1,20	0,50
Kalisz	Krotoszyn	65	42		20	170	0,27	1,20	0,60
Kielce	Chmielnik	55	42	50	10	180	0,32		
Kielce	Lagow	55	40	47	17	170	0,32	1,00	0,50
Konin	Konin	70	50		20	130	0,30	0,95	0,50
Konin	Slupca	62	45	50	30	145	0,33	1,00	0,60
Koszalin	Koszalin	58			35	200	0,30	1,20	0,60
Koszalin	Swidwin				30	160	0,30	1,20	0,60
Krakow	Slomniki	58		53	11		0,35	1,15	0,14
Krakow	Proszowice	58		48	11	215	0,40	1,25	0,14
Krosno	Krosno	70			20	220	0,45	1,00	0,60
Krosno	Sanok				40	190	0,30	1,00	0,70
Legnica	Glogow	60			15	145	0,26	1,00	0,75
Legnica	Jawor	57		48	23	140	0,26	1,00	0,45
Leszno	Gora				35	120	0,29	1,20	0,60
Leszno	Rawicz	65			25	160	0,28	1,25	0,65
Lodz	Glowno	64	42		12	180	0,40	0,80	0,50
Lodz	Ozorkow	64	40		10	180	0,37	1,00	0,30
Lomza	Sokoly	59	39	52	10	190	0,30		
Lomza	Kolno	59	39			160	0,30	0,90	0,50
Lublin	Ryki	50	35			185	0,38	0,80	0,45
Lublin	Markuszow	58	40	50		175	0,35	0,70	0,50
Nowy Sacz	Nowy Targ	70	60	70	30	240	0,40	1,50	0,80
Nowy Sacz	Grybow	70	55	60	30	210	0,32	1,00	0,50
Olsztyn	Lubawa	54	41	48	22	170	0,27	1,10	0,70
Olsztyn	Szczytno	60		55	14	160	0,28	1,00	0,60
Opole	Kedzierzyn				40	140	0,31	1,20	0,80
Opole	Nysa				30	130	0,29	0,90	0,60
Ostroleka	Ostroleka	60	41	55	10	170	0,27	0,95	0,40
Ostroleka	Wyszkow	70	45		12	160	0,30	1,20	0,60
Pila	Pila	62	42	53	25		0,30	1,20	0,60
Pila	Szamocin	60	42	48		155		1,00	0,55

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Departament Rynku Rolnego
 Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego
 w okresie od 18 - 23 listopada 1996r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ŻYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
Piotrków Tryb.	Radomsko	60		50	15	160	0,28	1,00	0,50
Piotrków Tryb.	Opoczno	68	40	60	15	180	0,42	1,00	0,50
Płock	Sierpc	64	42	55	10	170	0,28	0,90	0,30
Poznań	Grodzisk Wlkp	60	44	45	20	170	0,25	0,60	0,70
Poznań	Pniewy	60	40	50	25	140	0,27	1,20	0,80
Radom	Radom	65	40	55	13	200	0,25	0,60	0,40
Radom	Gabin	61	43	55	10	170	0,33	1,00	0,30
Radom	Szydłowiec	60	40	51	13	170	0,30	0,80	0,50
Rzeszów	Lezajsk	62			19	190	0,33	1,00	0,80
Rzeszów	Mielec	66	40	54	17	220	0,30	1,50	0,70
Siedlce	Minsk	68	39		10	160	0,32	1,00	0,45
Siedlce	Siedlce	64	38	56	10	190	0,30	0,90	0,45
Sieradz	Sieradz	68	48		18	170	0,33	0,80	0,50
Sieradz	Wielun	65	43		25	180	0,29	1,00	0,50
Skiemiewice	Brzeziny	60		60	8	190	0,36	1,20	0,40
Skiemiewice	Skiemiewice	55	40	60	8		0,26	1,00	0,40
Suwałki	Olecko	59	39	51	18	190	0,29	1,30	0,50
Suwałki	Suwałki	59	44	49	19	190	0,29	1,40	0,50
Szczecin	Gryfice				25	150	0,27	0,80	0,44
Szczecin	Stargard	60	38		30	150	0,30	1,40	0,80
Tamobrzeg	Janów Lubelski	55		46	12	200	0,30		
Tamobrzeg	Opatów	56		48	15	170	0,32		0,40
Tarnobrzeg	Bochnia	65		60	20	200	0,35	1,20	0,50
Tarnobrzeg	Tuchów	65			20	190	0,32	1,00	
Toruń	Golub Dobrzyń	60	42	46	30	160	0,26	0,90	0,60
Toruń	Nowe Miasto	60	40	56		180	0,27	1,00	0,60
Wałbrzych	Bystrzyca	60		50	30	170	0,32	1,00	0,60
Wałbrzych	Dzierżonów	70	50		30		0,28	0,80	0,50
Warszawa	Góra Kalwaria	60	40	50	14	180	0,40	0,80	0,70
Warszawa	Grodzisk Mazowiecki	60	40	50	12	200	0,25	1,00	0,20
Włocławek	Skepe	60	42	59	15	160	0,27	1,25	0,50
Włocławek	Dobrzyń	58	40			150	0,27	0,70	0,60
Zielona Góra	Wolsztyn	66	45	56	20	170	0,25	1,50	0,50
Zielona Góra	Zagan	60	40	45	20	160	0,29	1,30	0,70

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Piszczac	Radzyń Podlaski	Międzyrzec Podlaski	Biała Podlaska
		25.11.1996 poniedziałek	26.11.1996 wtorek	27.11.1996 środa	27.11.1996 środa	27.11.1996 środa	28.11.1996 czwartek	28.11.1996 czwartek
Pszenvca	q	57-58	-	53-55	55-60	55-60	55-60	60
Pszenvyto	q	48	-	-	-	-	-	50
Żyto	q	-	-	35-37	35	37-39	38-40	38
Jęczmień	q	48-50	-	-	-	50-55	55	-
Owies	q	37-38	-	36-38	34-35	37-38	36-38	39
Mieszanka zbożowa	q	40-42	-	40-43	37	40	40	-
Ziemniaki	q	-	-	-	6	10	-	10
Prosięta 10-15kg	para	170-180	120-150	150-180	140-160	170-200	180-200	-
Prosięta pow.15 kg	para	220-230	180-220	200-240	180-290	200-240	200-240	-
Krowa	szt.	1700	-	1400-1700	1250	1550	1500	-
Krowa z cielakiem	szt.	-	-	2000	-	-	-	-
Klacz	szt.	-	-	-	1000	-	-	-
Jaja	szt.	0,31	0,26-0,35	0,26-0,3	0,35	0,28-0,32	0,28-0,32	0,28-0,32
Jabłka	kg	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-0,8	0,5-1	0,40-0,90	0,5-0,8
Gruszki	kg	1,5-3	-	-	-	2-2,5	2,00-2,50	-
Winogron	kg	-	-	3,6-4,2	-	-	-	-
Cebula	kg	0,4	0,4-0,5	0,4	0,25-0,6	0,4-0,5	0,40-0,50	0,4-0,6
Marchew	kg	-	0,6	0,5	0,4	0,4	0,40-0,50	0,6
Pietruszka	kg	-	2	1,5	1,5	1-1,2	1,00-1,50	1,6
Buraki	kg	-	0,5	0,4-0,5	0,6	0,4	0,40-0,50	0,6
Ziemniaki	kg	0,2-0,3	0,3	-	0,6	0,1	-	0,1
Pory	kg	-	-	1,6	1,5	-	-	1,4
Czosnek	kg	-	-	-	-	-	-	5,5
Czosnek	szt.	-	-	0,1-0,3	-	-	-	-
Selery	kg	-	-	-	-	-	-	1,2
Kapusta czerwona	kg	-	-	-	0,6	-	0,6	-
Kapusta pekińska	szt.	-	-	-	0,6-1	-	0,6	-
Kapusta	kg	-	-	0,07	0,1	0,08-0,1	0,1-0,15	0,1
Kapusta kiszona	kg	-	-	-	1	-	1,2	1,3
Pestki z dyni	kg	3,5-4	-	-	-	-	-	7
Kalafior	szt.	-	-	-	-	1,5-2	-	-
Salata	szt.	-	-	-	-	-	0,6	1,2
Pieczarki	kg	-	-	-	-	3,4	3,5	4
Pomidory	kg	-	-	2,8-4,5	0,5-5	2-3	-	4,2
Papryka	kg	2-3	-	2-3,8	1,5	-	-	5,2
Orzechy włoskie	kg	-	-	2,8-3	3-4	2-3	2,5	2,5
Orzechy laskowe	kg	-	-	-	8	-	-	-
Mak	kg	-	-	-	-	-	-	7
Miód	kg	-	-	-	-	10	10	-

Wisznice:	zboża	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	podaż	średnia	popyt	duży
Parczew :	prosięta	podaż	średnia	popyt	mały
Łosice :	zboża	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	podaż	duża	popyt	średni
Piszczac:	zboża	podaż	średnia	popyt	mały
	prosięta	podaż	średnia	popyt	mały
Radzyń	zboża	podaż	średnia	popyt	średni
Podlaski:	prosięta	podaż	średnia	popyt	średni
Międzyrzec	zboża	podaż	średnia	popyt	średni
Podlaski :	prosięta	podaż	średni	popyt	średni
Biała	zboża	podaż	średnia	popyt	średni
Podlaska :	prosięta	podaż	średni	popyt	średni

PRZYCZYNA BŁĘDY I ZANIEDBANIA

W dalszym ciągu przyczyną wielu pożarów w gospodarstwach wiejskich są wady urządzeń ogrzewczych i przewodów (kanałów) kominowych - zwłaszcza dymowych i spalinowych.

Największe niebezpieczeństwo stwarza ogrzewanie piecowe. Niebezpieczeństwo to jest powodowane przez bardzo często spotykane, szczególnie w starszych budynkach oraz niefachowo wybudowanych nowych:

- *ustawienie użytkowanego pieca na belkach (konstrukcji) lub podkładzie drewnianym bez wystarczającego odizolowania tych palnych elementów od nagrzewających się części pieca;*
- *niedostateczne oddzielenie pieca od ścian i sufitów wykonanych z materiałów palnych;*
- *łączenie pieca z pionową częścią przewodu kominowego dymowego poziomym odcinkiem tzw. leżakiem (zamiast pochyłym, wznoszącym się) zmniejszającym ciąg w przewodzie, a także oparcie tej części o elementy drewniane;*
- *wady w wykonaniu całego ogrzewania (piec, przewody) jak na przykład nieszczelności komina i połączeń, miejscami zmniejszona grubość konstrukcji, niesprawne drzwiczki przy palenisku lub popielniku, czy brak zabezpieczenia podłogi palnej przy drzwiczkach;*
- *brak drzwiczek wyciorowych lub drzwiczek do usuwania sadzy z komina;*
- *nieterminowe lub niedbałe czyszczenie przewodu kominowego;*
- *opieranie elementów konstrukcyjnych na przewodzie kominowym.*

Przewody kominowe dymowe i spalinowe powinny być wykonane z cegły pełnej na pełnej spoinie. Grubości ich

ścianek nie może być mniejsza niż 12 cm i powinny być dodatkowo otynkowane. Malowanie otynkowanych przewodów kominowych białą farbą wapienną lub samym wapiem, zwłaszcza na strychach i poddaszach pozwala odpowiednio wcześniej zlokalizować nieszczelności ścian przewodu (widoczne w tych miejscach zaciemnienia) i zlikwidować je nie dopuszczając do powiększenia się, co mogłoby powodować wydobywanie się toksycznych gazów spalinowych (zwłaszcza tlenku węgla), a także przy większych nieszczelnościach przedostawanie się wysokiej temperatury lub iskiei poza przewód, i w konsekwencji nawet pożar. Trzeba pamiętać, że wszelkie nieszczelności powodują też zmniejszenie ciągu kominowego i gorsze warunki spalania (mniejsza ilość tlenu w miejscu spalania), a więc uzyskujemy większą ilość tlenku węgla i mniej energii ze spalanej paliwa (węgiel, drewno i inne). Ponadto zbyt łatwo zapominamy, że ściany tych przewodów są narażone bardziej na zniszczenie niż inne ściany konstrukcji budynku. Powodują to gazy spalinowe ze względu na swój skład chemiczny oraz fakt, że temperatura oddziałująca na te ściany, zwłaszcza gdy spalanie odbywa się okresowo, zmienia się w dużym zakresie. Dodatkowo ujemnie wpływają częste zmiany wilgotności w wewnętrznej przestrzeni przewodu kominowego. Dlatego tak ważna jest kontrola stanu technicznego przewodów kominowych o której pisaliśmy w październikowym numerze "Doradztwa rolniczego".

Opracowano
w Wydziale Kontrolno-Rozpoznawczym
KWPSP w Białej Podlaskiej

Program Notowań - emisja programu

12²⁰ - 12⁴⁰ - poniedziałek, wtorek, środa, czwartek i piątek

16.12.1996 r. - poniedziałek

- *Ferie na farmie - agroturystyka zimą - przykłady gospodarstw*

17.12.1996 r. - wtorek

- *Kukurydza dla smakoszy - technologia uprawy kukurydzy pękającej i cukrowej*
- *Ekonomia dla rolnika - Złote kolby - opłacalność uprawy kukurydzy*

18.12.1996 r. - środa

- *Zachować zimną krew - hodowla koni zimnokrwistych*
- *Fallada - gospodarstwo w woj. koszalińskim, w którym zwierzęta mogą spędzić starość*

19.12.1996 r. - czwartek

- *Snaki na patelni - produkcja żywności teksturowanej*

20.12.1996 r. - piątek

- *Za oceanem - organizacja gospodarstw rodzinnych w Stanach Zjednoczonych*

23.12.1996 r. - poniedziałek

- *Kiedy farma nie wystarcza - cz. 2 - dodatkowe źródła dochodu, przykłady z Europy Zachodniej*

24.12.1996 r. - wtorek

- *Słomiane grzyby - uprawa boczników*

27.12.1996 r. - piątek

- *W drodze do Unii - normy dla produktów żywnościowych*

30.12.1996 r. - poniedziałek

- *Ekologia po niemiecku - marketing produktów ekologicznych w Niemczech*

31.12.1996 r. - wtorek

- *Pieczarkowe ABC - uprawa pieczarek*

Jak oczyścić ścieki ?

Z roku na rok wzrasta ilość gospodarstw, które są zwozociągowane. Latwy dostęp do wody pociąga za sobą zwiększone jej zużycie przez gospodarstwa domowe. Jest ono różne i zależy od wyposażenia sanitarnego gospodarstw, sposobów i kosztów odprowadzania ścieków, ceny wody i sposobu rozliczania. Część pobranej wody używana jest do podlewania ogródków i do hodowli, pozostała ilość tworzy ścieki. Ze względu na duży ładunek zanieczyszczeń w ściekach surowych zalecane jest stosowanie oczyszczalni. Jeżeli istnieje możliwość podłączenia się do kanalizacji zbiorczej wówczas problem mamy rozwiązany. Kanalizacja taka jest bardzo kosztowna, a przy zabudowie rozproszonej koszty wzrastają kilkakrotnie. Dla gospodarstw takich dobrym rozwiązaniem mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. Sposób oczyszczania i wykorzystania ścieków regulują przepisy prawne.

Dobowe objętości ścieków przy różnej liczbie mieszkańców obrazuje tabela 1

Liczba mieszkańców	Dobowa ilość ścieków m ³ /d		
	minimalna	średnia	maksymalna
3	0,22	0,35	0,50
4	0,30	0,45	0,70
5	0,35	0,55	0,90
6	0,45	0,70	1,00
7	0,50	0,80	1,20

Do rozważań dotyczących przydomowych oczyszczalni ścieków istotne są ścieki powstające w gospodarstwach domowych. W zależności od postawiania ścieki można podzielić na dwa rodzaje:

- *ścieki czarne, pochodzące z ustępów splukiwanych;*
- *ścieki szare, pochodzące z kuchni, łazienki oraz pralni.*

Wskazane by było rozdzielenie wyżej wspomnianych ścieków ze względu na ich zróżnicowany skład oraz inny sposób oczyszczania. Powstaje w ten sposób tzw. system kanalizacji dualnej. Ścieki czarne są wówczas odprowadzane do pierwszej komory, a ścieki szare do komory drugiej. Taki rozdział spowoduje usprawnienie procesu

sedymentacji, wydłużenie czasu przebywania ścieków w pierwszej komorze. Stopień oczyszczania ścieków wzrasta w tym systemie o około 15-20 %.

Ścieki czarne stanowią 30-40 % dobowego odpływu, jednak zawierają większy ładunek zanieczyszczeń ogólnych oraz prawie cały ładunek azotu, którego związki mogą stać się dużym zagrożeniem dla wód podziemnych. Ścieki czarne mogą być poza tym niebezpieczne pod względem sanitarnym, gdyż często zawierają wirusy i bakterie chorobotwórcze i jaja pasożytów.

Ścieki szare mogą być natomiast niebezpieczne pod względem chemicznym, gdyż zawierają detergenty, węglowodory aromatyczne, tłuszcze. Zawartość fosforu w ściekach można zmniejszyć o ok. 50 % poprzez stosowanie proszków nie zawierających fosforanów.

Ścieki podczyszczone np.: w osadniku gnilnym, trafiają do drenazu rozsączającego /rury z naciętymi otworami, przez które wydostają się oczyszczone wstępnie ścieki-dokładnie oczyszcza gleba/.

Na poletku rozsączającym powinna być zasiana trawa lub kwiaty.

W wyniku oczyszczania ścieków w oczyszczalniach przydomowych oprócz oczyszczonych ścieków powstają również osady ściekowe, które opróżnia się raz na 2-3 lata.

Ze względu na zagrożenie jakości wód podziemnych przez zanieczyszczenia zawarte w ściekach i możliwości wahań poziomu wód gruntowych, projektowanie urządzeń odprowadzających ścieki do ziemi powinno być poprzedzone wnikliwą analizą warunków gruntowo-wodnych.

W ramach realizacji tematu z zakresu ochrony środowiska grupa rolników z naszego województwa uczestniczyła w seminarium wyjazdowym, gdzie osobiście mogła się zapoznać z funkcjonowaniem różnego typu przydomowych oczyszczalni ścieków. Szkolenie w tym zakresie odbyło się również w siedzibie ODR.

ODR Grabanów W. Filatiuk

Co słychać w owczarstwie.

W ostatnich latach nastąpił ogromny regres w chowie i hodowli owiec, spowodowany głównie niską opłacalnością tego kierunku produkcji trwającą nieprzerwanie od kilku lat. Skutkiem tego było wyzbycie się przez rolników stad zarodowych i towarowych owiec. Szacunkowo pogłowie owiec na terenie naszego województwa stanowi zaledwie kilkanaście procent populacji sprzed kilku lat. Hodowcy owiec pośpiesznie przestawili się na inne kierunki produkcji, głównie na chów trzody chlewnej i bydła mlecznego, w wyniku czego na naszym rynku pojawiła się okresowa nadprodukcja żywca wieprzowego. Ministerstwo Rolnictwa wychodząc naprzeciw powstałym w hodowli owiec problemom opracowało program zahamowania dalszego spadku chowu i hodowli owiec w Polsce do roku 2000. Jednym z punktów tego programu jest uruchomienie przez ARiMR specjalnej linii kredytowej, obejmującej między innymi;

- zakup maciorek i tryków na remont, powiększenie lub utworzenie nowego stada.
- zakup urządzeń do organizowania pastwisk oraz maszyn do zbioru i przygotowania pasz.
- modernizację i urządzanie owczarni.

Warunki jakie muszą spełnić rolnicy przy ubieganiu się o kredyt to zakup minimum 20 szt. maciorek przy remoncie lub powiększeniu stada i minimum 30 szt. maciorek przy zakładaniu nowego stada. Kredyt może być udzielony na okres do 8 lat z okresem karencji w spłacie kapitału do lat 3. Oprocentowanie kredytu w chwili obecnej wynosi 7-8 % w skali roku. Warunkiem uzyskania kredytu jest opracowanie planu modernizacji gospodarstwa oraz uzyskanie pozytywnej opinii miejscowego ODR.

Inną formą pomocy dla hodowców owiec jest wprowadzenie od tego roku dopłat do posiadanych owiec-maciorek będących w wieku powyżej 1 roku, obejmujących swoim zasięgiem stada zarodowe i towarowe. Wysokość dopłat przedstawia się następująco;

1. Stada hodowlane o wielkości powyżej 50 maciorek produkujące tryki i maciorki ras mięsnych, dopłata do 1 szt. stada podstawowego 180 zł rocznie.

2. Stada hodowlane o wielkości powyżej 50 szt. maciorek produkujące tryki i maciorki rasy owcy nizinnej, dopłata do 1 szt. stada podstawowego 120 zł. rocznie.
3. Stada reprodukcyjne o wielkości powyżej 30 szt. maciorek produkujące maciorki ras mięsnych lub owcy nizinnej, dopłata do 1 szt. stada podstawowego 60 zł. rocznie.
4. Stada towarowe o wielkości powyżej 10 szt. maciorek, dopłata do 1 szt. stada podstawowego 60 zł. rocznie.

W chwili obecnej na naszym terenie trwa rejestracja stad którą prowadzą specjaliści Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz w Lublinie, celem objęcia stad wspomnianą wyżej dotacją.

Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Lublinie zajmuje się również skupem jagniąt i owiec rzeźnych na eksport oraz skupem wełny. Poniżej podaję ceny na owce rzeźne i wełnę wg cennika z dn. 25.X.1996r:

jagnięta w kg.	cena zł. za 1 kg.
13-16	6.50
17-24	6.30
25-30	
kl.E	5.20
kl.A	5.10
31-35	
kl.E	4.30
kl A	4.10
36-40	
kl.E	3.90
kl.A	3.70
matki	1.30
tryki	1.40
wełna czesankowa	3.50
zgrzebna	2.90
odpady	2.40

Na ile wprowadzone preferencje spowodują zahamowanie spadku i odbudowę populacji owiec w Polsce oraz obowiązujące ceny na jagnięta i wełnę zachęcą rolników do zainteresowania się chowem i hodowlą tego gatunku zwierząt pokażą najbliższe lata.

specjaliści ZDR Wisznice
mgr inż. Czesław Wygiera
inż. Teresa Razukiewicz

Wojewódzka Olimpiada dla kobiet.

W dniu 13 listopada 1996r odbył się wojewódzki finał Olimpiady wiedzy w zakresie ekologii i wiejskiego gospodarstwa domowego. Organizatorem Olimpiady jest Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie przy współpracy z wydziałem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej. Środki finansowe na organizację Olimpiady i na zakup nagród otrzymaliśmy z Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w ramach programu: Aktywizacja społeczności wiejskiej w kierunku poprawy estetyki, higieny i ekologii wsi.

Finał wojewódzki poprzedzony był Olimpiadami Rejonowymi w terenie w pięciu rejonach pracy ODR. Uczestniczkami były laureatki rejonowych etapów. Łącznie do etapu wojewódzkiego zakwalifikowało się 25 uczestniczek z tej liczby do ODR w dniu 13 listopada zgłosiło się 21 uczestniczek. Poniżej podaję listę uczestniczek:

Rejon Wisznice.

1. Dorota Ulanowicz - zam. Mokre,
2. Urszula Makaruk - zam. Mokre,
3. Anna Wysokińska - zam. Krasówka,
4. Krystyna Steckiewicz - zam. Korzanówka,
5. Zofia Matejuk - zam. Bokinka Pańska,

Rejon Łosice.

1. Elżbieta Jakoniuk - zam. Zabuże,
2. Sabina Świć - zam. Zabuże,
3. Irena Stefanowicz - zam. Kownaty,

Rejon Parczew.

1. Elżbieta Donica - zam. Kopina,
2. Maria Daniluk - zam. Milanów,
3. Teresa Daniluk - zam. Milanów,
4. Agnieszka Kuniszyk - zam. Dawidy,

Rejon Radzyń Podlaski.

1. Maria Sawicka - zam. Żakowola Poprzeczna,
2. Bogusława Stefaniuk - zam. Ostrówki,
3. Stanisława Mańko - zam. Białka,
4. Barbara Tarnawska - zam. Ustrzesz,

Rejon Biała Podlaska.

1. Maria Koszołko - Sokołowska - zam. Perkowice,
2. Anna Chalimoniuk - zam. Janów Podlaski,
3. Elżbieta Stasiuk - Worgule,
4. Janina Naumiuk - zam. Worgule,
5. Anna Pławska - zam. Kodeń.

Olimpiada z tego zakresu organizowana była po raz drugi. Pierwsza Olimpiada odbyła się w roku ubiegłym. Część uczestniczek z etapu wojewódzkiego startowała już po raz drugi. (przypominam: w roku ubiegłym pierwsze miejsce zdobyła pani Elżbieta Donica z miejscowości Kopina).

Na Olimpiadę przybyło łącznie 31 kobiet z terenu województwa. Obecny był też Dyrektor wydziału Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej - mgr inż. Waldemar Kuzawiński.

Do oceny wiedzy i umiejętności uczestniczek powołano Komisję w składzie następującym:

1. Jolanta Juńczyk - Zastępca Dyrektora wydziału Ochrony Środowiska jako przewodniczący Komisji,
2. Łucja Zieniuk - pracownik wydz. Ochrony Środowiska,
3. Bożenna Kaliszek - pracownik wydz. Rolnictwa,
4. Ewa Ciepielewska - pracownik ODR.

Uczestniczki po powitaniu przez Dyrektora ODR rozpoczęły prezentowanie swoich wiadomości. W roku bieżącym był to krótki, problemowy test oraz krzyżówki i rebusy, których rozwiązania dotyczyły tematyki Olimpiady. Test przygotowany został przez głównego specjalistę d/s wgd - Bożenę Wardę, zaś krzyżówki i rebusy opracował nasz specjalista doradztwa rolniczego z rej. Łosic - Jerzy Męda.

W czasie, w którym uczestniczki rozwiązywały test i krzyżówki pozostałym na sali paniom przygotowano konkurs wiedzy w zakresie ekologii i gospodarstwa domowego. Każda prawidłowa odpowiedź zostawała nagrodzana skromnym sprzętem gospodarstwa domowego, który został do tego celu zakupiony. Były to np. tace, komplety sitek do cedzenia, wyciskacze do czosnku, miarki produktów spożywczych itp.

Po pierwszej części sprawdzania wiedzy odbyło się szkolenie nt. Oszczędzanie energii z perspektywy gospodarstwa domowego. Do przeprowadzenia szkolenia zaproszono Wice - prezesa Krajowej Agencji Poszanowania Energii w Warszawie - mgr inż. Andrzeja Gawrylczyka. Temat ten wiązał się z zakresem tematyki Olimpiady. Uważam, że jest to temat przydatny w czasach obecnych, kiedy to nie zawsze nasze myślenie ekologiczno - ekonomiczne idzie we właściwym kierunku. Wynika to często z niewiedzy. Większość kobiet wie, że energią należy gospodarować oszczędnie bo są z tego korzyści ekonomiczne w postaci mniejszego rachunku za energię. Wiemy też w jaki sposób ta oszczędność wpływa na środowisko. Nie zawsze jednak wiemy jaki sprzęt energetyczny powinniśmy zakupić, czym się kierować kupując sprzęt zmechanizowany i elektryczny potrzebny w gospodarstwie domowym. Jeszcze większe problemy występują przy ogrzewaniu mieszkań.

W czasie trwania wykładu Komisja sprawdzała prace uczestniczek. Po przerwie na posiłek, który przygotowały specjalistki d/s wgd, Komisja odczytała wyniki pierwszej części sprawdzianu. Do ścisłego finału Olimpiady zakwalifikowano pięć uczestniczek. Były to następujące panie: Janina Naumiuk, Anna Pławska, Maria Koszołko - Sokołowska, Sabina Świć i Elżbieta Jakoniuk.

Finalistki wylosowały po jednym pytaniu a następnie prezentowały to zagadnienie. Pytania dotyczyły problemów ekologicznych i agroturystyki. Uczestniczki wczuwały się w określone pytaniem role, np. jakie działania ekologiczne by podjęły jako sołtys wsi, dyrektor ODR, właściciel gospodarstwa agroturystycznego itp. Po krótkiej przerwie Komisja odczytała wyniki. Przedstawiły się one następująco:

Pierwsze miejsce otrzymała pani MARIA KOSZOŁKO - Sokołowska z miejscowości Perkowice. Następne miejsca to - Elżbieta Jakoniuk z Zabuża, Janina Naumiuk z Wor-gul, Anna Pławska z Kodnia i Sabina Świć z Zabuża.

Nagrody wręczał Dyrektor wydziału Rolnictwa. Nagrodami był sprzęt zmechanizowany gospodarstwa domowego. Najlepsza uczestniczka otrzymała robot wieloczynnościowy. Drugą nagrodą był malakser, trzecią żelazko firmy Philips, czwarta to krajalnica a piątą nagrodą był także robot kuchenny. Pozostałym uczestniczkom wręczono wyróżnienia w postaci książek kulinarnych i ogrodniczych. Wśród uczestniczek Olimpiady rozlosowano też nagrodę rzeczową, którą był prodziż elektryczny a otrzymała go pani Maria Sawicka z Żakowoli Poprzecznej.

Na zakończenie Zastępca Dyrektora ODR - mgr inż Stanisław Jeleń podziękował wszystkim uczestniczkom i słuchaczkom za udział w Olimpiadzie.

Pani Maria Koszołko - Sokołowska jest młodą rolniczką, zamieszkałą w miejscowości Perkowice w gminie Biała Podlaska. Wspólnie z mężem prowadzi 12 - hektarowe gospodarstwo rolnicze. Jest absolwentką Technikum Rolniczego w Leśnej Podlaskiej. Jej szczególne zainteresowanie to rolnictwo ekologiczne. Pani Maria zastanawiała się nad przestawieniem gospodarstwa rolnego na metodę ekologiczną. Trudności ze zbytem produktów ekologicznych za odpowiednią cenę spowodowały zmianę decyzji. Kończąc chciałabym pogratulować najlepszym uczestnikom, wszystkim zaś podziękować za uczestnictwo i zaprosić do udziału w roku następnym.

Opracowanie: Bożena Warda - Gł. Specj. d/s WGD.

Agroturystyka także i w zimie.

W dniach 16 i 17 listopada 1996r. Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie uczestniczył w IV Warszawskim Jarmarku Agroturystycznym.

Organizatorami tej imprezy są: Federacja Turystyki Wiejskiej "Gospodarstwa Gościnne", Fundacja "Agroturystyka" oraz Biuro Turystyki "Gromada Tours". W organizacji i reklamie pomagali też: Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa, Warszawski Ośrodek Telewizyjny, Redakcja Rolna TV, Redakcja Rolna PR i "Radio dla Ciebie". Patronat sprawują Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki i Zarząd Ogólnokrajowej Spółdzielni Turystycznej "Gromada".

Celem organizowanych Jarmarków jest promocja i reklama turystyki wiejskiej wśród mieszkańców Warszawy i okolic.

Mimo, że jest to już czwarta impreza tego typu nasz ODR uczestniczył w niej po raz pierwszy. Z tego powodu nie wiedzieliśmy jak wielkie jest zainteresowanie mieszkańców Warszawy taką imprezą.

Jarmark Agroturystyczny odbywał się w hotelu Gromada Dom Chłopa.

Swój udział zgłosiło 25 wystawców. Były to Ośrodki Doradztwa Rolniczego (12 ODR), 4 Stowarzyszenia Agroturystyczne i 2 inne Stowarzyszenia, 4 Urzędy Miast i Gmin, 2 Biura Turystyczne i Fundacja Parlamentarna Rozwoju Wsi i Rolnictwa. Nasz Ośrodek wystąpił zarówno z ofertą zimową jak i z ofertą letnią. Pierszeństwo w promocji miała tym razem oferta zimowa ale zainteresowanie klientów dotyczyło też oferty letniej.

Oferta zimowa Podlasia dotyczy obecnie tylko pięciu gospodarstw. Z 20 gospodarstw agroturystycznych, współpracujących z ODR nie wszystkie mają warunki do przyjmowania turystów w zimie - niektórzy ze względu na brak odpowiedniego ogrzewania (domy letnie, strychy

jako mieszkania wakacyjne bez ogrzewania). Są też rolnicy, którzy nie widzą szans powodzenia w okresie zimy.

Myślę jednak, że warto spróbować. W okresie zimowym rolnicy mają znacznie więcej czasu niż w czasie wakacji. Okresy przyjmowania turystów w zimie dotyczą przede wszystkim Świąt Bożego Narodzenia i ferii zimowych.

Podlasie wprawdzie nie ma gór ale jeśli warunki pogodowe będą odpowiednie nasza oferta może być atrakcyjna. Jeśli spadnie pewna ilość śniegu to u nas także można uprawiać narciarstwo, jazdy sankami a także organizować kuligi połączone z ogniskami. Naszym atutem jest czyste powietrze, ciekawe warunki krajobrazowe i bliższe położenie od Warszawy niż województwa posiadające góry.

W ten sposób budowaliśmy naszą ofertę zimową w przygotowanych materiałach promocyjnych. Oprócz ofert turystycznych przygotowaliśmy wystawę rękodzieła: hafty i ceramikę oraz wypieki ciastkarskie (między innymi sękacz). W Jarmarku uczestniczył też rolnik Wiesław Jakoniuk, który już w ubiegłym roku w zimie przyjmował turystów.

Imprezie towarzyszyły muzyka, tańce i przyśpiewki w wykonaniu zespołów ludowych. Podlasie reprezentował zespół folklorystyczny z Platerowa "Pasięka". Zespół powstał w 1975r. obecnie liczy 13 osób. Jego instruktorem jest Grzegorz Szymanek. W Warszawie zespół nasz spotkał się z dużym zainteresowaniem, zarówno ze strony organizatorów jak i publiczności.

IV Jarmark Agroturystyczny był imprezą udaną, zainteresowanie wśród odwiedzających było bardzo duże. O zainteresowaniu może też świadczyć fakt, że zostały wydane wszystkie materiały promocyjne, jakie posiadaliśmy.

Główny Specjalista d/s WGD - mgr inż. Bożena Warda.

Knur decyduje o hodowli

Tegoroczny brak zbytu a jednocześnie rekordowy urodzaj ziemniaków w połączeniu ze wzrostem ceny na żywiec wieprzowy powinien dać w efekcie zwiększenie pogłowia świń. Rolnicy utrzymujący i powiększający swe stada powinni wiedzieć, że to właśnie knur decyduje o użyteczności rozplodowej krytych przez niego loch, a więc o tym ile urodzą one żywych, zdrowych prosiąt. Dlatego knura należy dobrać do własnego stada macior lub na punkt kopulacyjny z hodowli zarodowej, gdzie w wyniku selekcji otrzymuje się rozplodniki o najlepszych cechach użytkowych. Następnie mając już wartościową sztukę musimy jej zapewnić odpowiednie warunki, ponieważ zdolność rozplodowa knura zależy w głównej mierze od jego żywienia, pielęgnacji, eksploatacji i pomieszczenia w jakim przebywa. Jeżeli chodzi o pomieszczenia to należy zapewnić oddzielny kojec o pow. 6-9 m² suchy, widny i najlepiej połączony z indywidualnym wybiegiem. Obserwując knury w terenie nie stwierdziłem ich nadmiernej eksploatacji. Natomiast ich obsługa codzienna nie zawsze jest prawidłowa. Knur jest zwierzęciem z reguły nerwowym dlatego trzeba postępować z nim łagodnie, 2-3 razy w roku odrobaczać, okresowo zwalczać pasożyty skóry i korygować racice. Największe jednak błędy popełniają hodowcy w zakresie żywienia tych zwierząt. Knury mają naturalną zdolność do dużych przyrostów (jest to cecha korzystna przekazywana potomstwu) i bardzo szybko przy nieumiejętnym żywieniu stają się ciężkie co utrudnia a nawet uniemożliwia krycie loch. Z kolei zbyt ubogie żywienie pogarsza jakość nasienia, co może prowadzić nawet do niepłodności. Dlatego knura należy żywić paszami wartościowymi lecz niezbyt energetycznymi.

- z pasz energetycznych najlepsze jest ziarno zbóż, szczególnie jęczmień i owies, który b. korzystnie działa na jakość nasienia.
- białko dajemy w postaci nasion roślin strączkowych (tubin, groch, bobik), zielonek motylkowych lub mieszanek i koncentratów przemysłowych dla loch.
- dawki ziemniaków raczej ograniczać do 3-4 kg dziennie. Knur powinien być w kondycji hodowlanej, ani zbyt opasiony, ani wychudzony.

Przykłady dziennych dawek pokarmowych dla knura:

I

- superkoncentrat dla loch 0,3 kg
- śruta jęczmienna 1,0 kg
- śruta z pszenżyta 0,5 kg

II

- superkoncentrat dla loch 0,3 kg
- śruta z pszenicy - 0,5 kg
- otręby pszenne 0,4 kg - 1 kg
- śruta owsiana - 0,6 kg
- siano z motylkowych 0,3 kg 0,4 kg.

Powyższe dawki zapewniają dziennie ok. 3 j.o i 350 g białka co jest normą dla przeciętnego rozplodnika. Wychodząc na przeciw wprowadzaniu oceny poubojowej w zakładach mięsnych Urząd Wojewódzki w Białej Podlaskiej opracował " Program intensyfikacji produkcji towarowej trzody chlewnej w województwie białkopodlaskim na lata 1996 - 2000". Opiera się on na odpowiednich zasadach krzyżowania towarowego, głównie na doborze konkretnych ras osobników męskich do krycia miejscowych macior. Szczegółami w zakresie w/w programu dysponują specjaliści doradztwa rolniczego.

Nie rezygnujemy z hodowli trzody chlewnej.

Państwo Ala i Marek Carukowie od 1984 r prowadzą we wsi Werchliś, gmina Janów Podlaski gospodarstwo rolne o pow. 11 ha, które przejęli po rodzicach. Początkowo miało ono charakter wielokierunkowy i nie przynosiło spodziewanych efektów ekonomicznych. W roku 1993 r państwo Carukowie postanowili unowocześnić swoje gospodarstwo specjalizując się w produkcji trzody chlewnej. Powstał nowy budynek chlewni na 200 szt tuczników. W 1994 r państwo Carukowie dokupili 17.87 ha gruntów ornych. Gospodarstwo coraz bardziej nowoczesne i zmechanizowane zaczęło produkować trzodę chlewną w cyklu zamkniętym. W chwili obecnej w chlewni jest 11 szt macior i średnio sprzedaje się 180 szt tuczników. Tucz oparty jest tylko o pasze własne - dokupowane są prestartery, koncentraty i preparaty witaminowo-mineralne. Pasze zadawane są do autokarmników na sucho, średnie przyrosty dobowe osiąga w granicach 600-700 g. Mimo niekorzystnej ceny na żywiec wieprzowy państwo Carukowie nie rezygnują, liczą na poprawę opłacalności tego kierunku produkcji. W roku 1995/96 była prowadzona demonstra-

cja: Intensyfikacja tuczu trzody chlewnej poprzez automatyzację zadawania pasz na sucho. Rolnik jest zadowolony z tej formy żywienia. Dlatego też przestawił tucz zadawania pasz na sucho na całe stado. Obecnie jest prowadzona demonstracja: Efektywność tuczu przy prawidłowym doborze ras do krzyżowania i racjonalnym żywieniu. Z produkcji roślinnej demonstracja nt.: Wprowadzenie do produkcji nowych odmian zbóż. Państwo Carukowie chętnie przyjmują wszystko co nowe, nie boją się ryzyka. Ciągłe poszerzają swoje wiadomości i chętnie współpracują z doradcą ZDR, wprowadzając w swoim gospodarstwie nowe technologie. Dom państwa Caruków jest zawsze otwarty dla pracowników ODR jak mówi pan Marek - bo jest wiele problemów do rozwiązania i wiele do zrobienia w gospodarstwie. Pan Marek jest radnym Gminnej Rady, przewodniczącym Rady Banku, SKR itp. Wśród społeczeństwa cieszy się dobrą opinią jako dobry społecznik i dobry rolnik.

ZDR Biała Podlaska Krystyna Czerewko

Mocznik-nawóz mineralny czy organiczny

Nawozy mineralne, zwane sztucznymi są to związki chemiczne lub ich mieszaniny wyprodukowane za pomocą syntezy ze składników prostych bądź też otrzymane z przeróbki surowych kopalni.

Nawozami organicznymi nazywamy wszelkiego rodzaju produkty pochodzenia roślinnego i zwierzęcego o różnym stopniu rozkładu, stosowane w rolnictwie do użyźniania gleby i nawożenia roślin.

MOCZNIK jest to nawóz produkowany sztucznie w zakładach chemicznych. Uzyskuje się go przez połączenie amoniaku z dwutlenkiem węgla. Z tych surowców powstaje związek zwany karbaminianem amonu, który poddaje się odwodnieniu i otrzymuje mocznik zawierający 46,6% azotu. W glebie mocznik rozpuszczając się w wodzie, z powodu swojej organicznej budowy, nie rozpada się na jony, jak np. nawozy saletrzone. Korzenie roślin natomiast praktycznie, pobierają składniki tylko w postaci jonów.

Aby azot z mocznika mógł być swobodnie pobrany, mocznik musi przejść w węglan amonowy. Niezbędny do tego jest enzym ureaza wydzielany przez bakterie i grzyby żyjące w glebie. W efekcie dalszych przemian azot z mocznika przechodzi w formy amonowe i azotanowe dostępne dla roślin. Czas trwania przemian mocznika zależy od warunków panujących w glebie tj. wilgotności, temperatury, stopnia zakwaszenia gleby i może wynosić od 2-20 dni. Jeśli temperatura gleby wynosi poniżej 8 stopni C procesy przemian mocznika prawie ustają. Wówczas jako związek łatwo rozpuszczalny w wodzie może ulec wypłukaniu.

Z tego względu nie zaleca się stosowania go dogłębowo jesienią. Również wczesną wiosną wysiany np. na użytki zielone, gdy gleba ma jeszcze niską temperaturę, działa wolniej niż nawozy saletrzone. Nie zalecany jest na gleby bardzo kwaśne i świeżo zwapnowane oraz jałowe (z reguły suche) i kwaśne piaski. Poza tym może być stosowany pod wszystkie rośliny, na różne gleby, przedsięwzięcie i pogłównie.

Ponadto organiczna struktura mocznika sprawia, że ma on małe właściwości parzące i dlatego wykorzystywany jest w postaci roztworów wodnych do dolistnego dokarmiania roślin. Nadziemne części roślin mają jednak zdolność do pobierania mocznika w formie cząsteczkowej (nieprzetworzonej) i przerabiania go w komórkach. Mocznik występuje także w stanie naturalnym w organizmach zwierząt, roślinach, glebie. Jest końcowym produktem przemiany związków białkowych w organizmach ssaków i jest wydalany z organizmu wraz z moczem (stąd pochodzi jego nazwa).

Mocznik zatem jest to związek organiczny otrzymywany w drodze syntezy chemicznej i jest to nawóz mineralny. Jako produkt przemiany materii w organizmach zwierzęcych występuje powszechnie w przyrodzie i jest składnikiem nawozów organicznych tj. obornik, gnojówka, gnojowica.

Specjalista doradztwa rolniczego
ZDR Biała Podl. Zajac Wanda

"AIDA"

tel./fax (057) 43-77-57

21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36a

* * * O F E R U J E * * *

* PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGILL

* NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 2 asortymenty
- wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
- wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

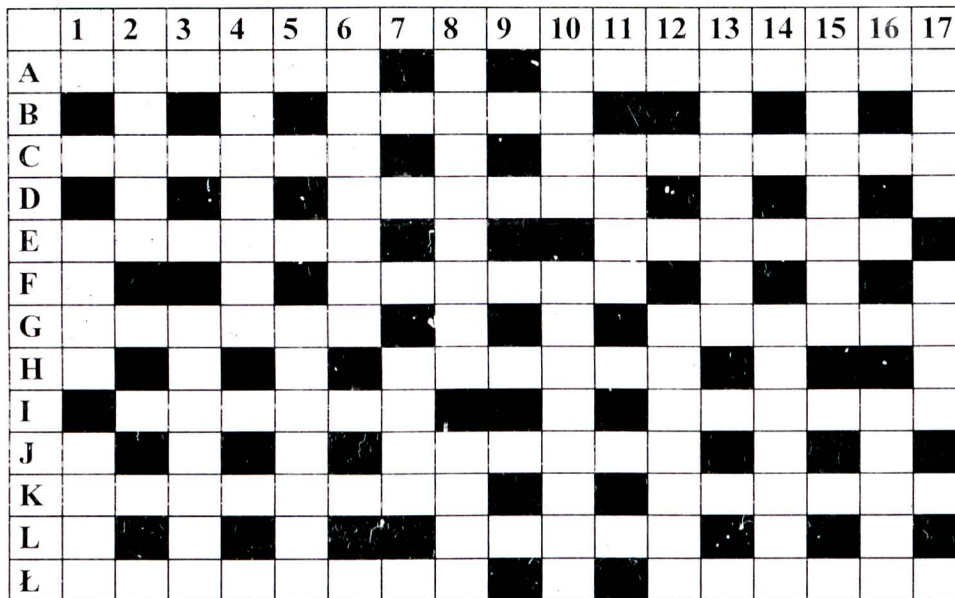
* NAWOZY DOLISTNE
Agrosol - Insol - Agrowital
punkt fabryczny - hurt, detal

* OPRYSKIWACZE - ciągnikowe zawieszane, połowe
- zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m
Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 43-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 43-77-57; tel. 44-33-95

Krzyżówka 12/96

POZIOMO : A-1) rozwój poprawa na lepsze . A-10) siedziba ODR . B-6) miasto wojewódzkie . C-1) siódmy dzień tygodnia w judaizmie . C-10) tatrzański kwiat . D-6) amory, zalecanki . E-1) miasto w woj. białkopodlaskim . E-11) marynarska piosenka . F-6) łowicki strój ludowy . G-1) pierwiastek chemiczny o liczbie atomowej 27 . G-12) taneczna lub na piaskownicy . H-7) czterokrotny mistrz olimpijski w rzucie dyskiem . I-2) węgiel wapnia . służy do uzyskania azotniaku . I-12) Gdańska lub Fińska . J-7) utwory pozbawione wartości . K-1) koń, krowa lub żyrafa . K-12) chwyt zapaśniczy . L-8) tercet . Ł-1) wodna roślina o białych dużych kwiatach . Ł-12) wypadek samochodowy .

PIONOWO : 1-E) pole z trawą . 1-J) mierzony w godzinach . 2-A) hazardowa gra w karty . 3-G) łgarz, kłamca . 4-A) czarna w klasie . 5-G) państwo w Afryce . 6-A) pomruk, szum na sali . 7-H) rzeka w Polsce . 8-A) wschodnia część Polski . 8-J) sądowe lub osobiste . 10-A) ukłon lub ruch ręką . 10-F) przepowiada z gwiazd . 11-C) korzyść, interes . 12-G) stolarski odpadek . 13-A) patronka górników . 14-G) naczynie na płyn . 15-A) zapisek . 16-I) pieczeń rzymska . 17-A) wejście do czołgu . 17-F) woda w bardzo wysokiej temperaturze .

Hasło:

F-8	D-10	K-16		H-3	Ł-17	E-15		K-1	A-12		G-10	C-15	B-6		K-12	H-14	J-9	E-6	Ł-9	A-16	G-16
-----	------	------	--	-----	------	------	--	-----	------	--	------	------	-----	--	------	------	-----	-----	-----	------	------

Opracował Jerzy Mędra

Wśród osób które nadesłały do dnia 10 01 1997r. rozwiązanie krzyżówki 12/96 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na II, III i IV kw. 1997r. i I kw. 1998 r.

Za rozwiązanie krzyżówki 10/96 nagrodę w postaci bezpłatnej prenumeraty na 1997 rok wylosował Pan Demianiuk Wiesław zam. Korczówka 41 08-207 Olszanka

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl. 43 37 92, 43 38 66, 41 12 47,
Dyrektor 41 12 55, fax 43 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podl. ul. Żeromskiego 3 tel. 43 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzecka 99 tel. 52 00 22
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 54 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 57 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 78 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczyk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zajac, A. Mazur.

DRUK I : P. Luć-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /96 nakład 3 500 szt.